

KALLIO



peruspalvelukuntayhtymä

Valvontaeläinlääkärin puheenvuoro

EU-tukikoulutus, Kälviä 5.4.2019

- Mitä valvontaeläinlääkärin työnkuvaan kuuluu
- Havainnot vuoden 2018 eläinsuojelutarkastuksista
- Eläintautivalvonnan tehtävät Kallion alueella vuonna 2018
- Muut valtion valvontatehtävät vuonna 2018
- Elintarvikevalvonta ja alkutuotannon valvonnan havainnot vuonna 2018

Valvontaeläinlääkäriin työnkuva

- Valtion valvontatehtävät
 1. Eläinsuojeluvalvonta
 2. Eläintautivalvonta
 3. Lääkekirjanpidon ja lääkitysten valvonta
 4. Vierasainevalvonta
 3. Sivutuotteet (raatojen hävitys), polttolaitokset
 4. Merkintä- ja rekisteröinti
- Kunnalliset valvontatehtävät
 1. Alkutuotannon valvonta (maidontuotantotilat)
 2. Laitosvalvonta, eläinperäiset elintarvikkeet
 3. Kotiteurastusyrittäjien elintarvikehuoneistot

Eläinsuojeluvalvonta

- Suurin osa tiloista toimii hyvällä tasolla ja monet ylittävät lainsäädännön minimivaatimukset reilusti
- Tarkastukset
 - Eläinsuojelulain (247/1996) 39 §:n mukaiset epäilyyn perustuvat tarkastukset
 - Ilman epäilyä tehtävät tarkastukset
 - Laajamittainen seura- ja harrastuseläinten pito
 - Lemmikkieläinliikkeet
 - Turkiseläinten lopetukset jne.
- Seuraukset
 - Omistajalle / haltijalle annettavat neuvot
 - Määräykset ja kiellot
 - Noudattamista valvotaan uusintatarkastuksilla
 - Kiireelliset toimenpiteet eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi

Eläinsuojelutarkastukset Kallion alueella 2018

- Tarkastuksia yhteensä 106 kpl, joista suurin osa epäilyyn perustuvia tai uusintatarkastuksia
- Kohde-eläimet
 - Nauta 44
 - Koira 34
 - Lammas 15 *
 - Hevonen 14
 - Kissa 10
 - Kana 6 *
 - Sika 3 *
 - Kani 3
 - Vuohi 2 *
 - Häkkilintu 2
 - Matelija 1
 - Turkiseläin 1

* Harrastuseläimiä

Eläinsuojeluvalvonta, naudat

- Yleisimmät havainnot
 - Tilanahtaus
 - Sopivan makuupaikan puute
 - Lannanpoiston puutteet, pitopaikan puhtaanapito
 - Eläinten likaisuus
 - Ruokinnan epäkohdat, etenkin vasikoiden ja nuorkarjan osalta
 - Pitopaikan rakenteet huonokuntoiset
 - Liikaa työtä hoitajien lukumäärään ja voimiin nähden
 - Jaloitteluvälvoitteen laiminlyönnit
 - Merkinnän ja rekisteröinnin puutteita, kun paljon muitakin ongelmia

Hyvä tietää eläinsuojeluvalvonnasta

- Viranomaisella on oikeus suorittaa tarkastus
- Tarkastuksilla otetaan usein valokuvia
- Tarkastuksesta laaditaan aina tarkastuskertomus
- Tarkastuskertomukset ovat julkisia asiakirjoja
- Omistajaa kuullaan aina ennen asian ratkaisemista
- Päätökset ovat valituskelpoisia
 - Päätöksen mukana tulee valitusosoitus
- Rikosoikeudelliset seuraamukset mahdollisia
 - Eläinsuojelulain 63 §:n mukainen ilmoitusvelvollisuus poliisille edellyttää, että eläinsuojeluviranomainen ilmoittaa säännöstenvastaisuudesta poliisille
 - Esitutkintapyyntö
- Tukiseuraamukset mahdollisia
 - Laajentaminen täydentävien ehtojen valvonnaksi - AVI
 - Varsinaiset täydentävien ehtojen valvonnat tekee AVI

Eläintautivalvonta

- Vastustettavat eläntaudit
 - Salmonella
 - Viranomaisnäytteenotto epäilytilanteessa ja kun saneeraus on saatu tehtyä
 - Kontaktipitopaikkojen näytteenotto
 - Päätös taudin leviämisen estämiseksi AVIsta
 - Omistaja huolehtii taudin hävittämistoimenpiteistä
 - Huolehdi, että vakuutusturva on kunnossa
 - Hanki asiantuntija-apua saneeraussuunnitelman laatimiseen
 - Ilmoitus toimenpiteistä kunnaneläinlääkärille

Tautivalvonta jatkuu

- EHEC
 - Aiheuttaa toimenpiteitä, jos bakteeri löydetään tilan naudasta teurastamoseurannassa tai jos on epäily yhteydestä ihmisellä todettuun tartuntaa
 - Raakamaitoa yli 2500 kg vuodessa myyvien tutkittava osana omavalvontaa
- Sikojen ulkoilun valvonta aloitettiin vuonna 2018
 - Syynä ASF-uhka
 - Etenkin lemmikkisiat ja villisiat ulkoilevat ulkotarhoissa, joissa mahdollisuus kontaktiin kotisikojen ja luonnonvaraisten sikojen välillä on estettävä

Kryptosporidioosi

- *Cryptosporidium parvum* –alkueläimen aiheuttama kryptosporidioosi ei ole vastustettava eläintauti mutta se on työllistänyt etenkin praktikoita
- Kyseessä on hankala tauti
 - Sairastuneet erittävät valtavia määriä taudinaiheuttajia (alkueläin)
 - Tartunnan saamiseen riittää hyvin pieni määrä taudinaiheuttajia
 - Taudinaiheuttajat elävät ympäristössä pitkään (kuukausia)
 - Kestävät useita desinfektioaineita
- Käynnissä Ruokaviraston johtama kryptosporidioosi-hanke

Kryptosporidioosi on zoonoosi

- Tauti naudalla
 - 1 – 4 viikon ikäisillä vasikoilla, harvoin yli kuukautta vanhemmilla
 - Vetinen, löysä ripuli, vatsakivut, väsähtänyt olemus, ruokahaluton; paino putoaa
 - Ei tehokasta lääkettä, halofuginoni eläinlääkärin arvion perusteella
 - Suurin osa vasikoista paranee tukihoidolla mutta vasikka voi myös kuolla kryptosporidioosiin
- Tauti ihmisellä:
 - Yleisin oire on itsestään rajoittuva, vaikeudeltaan ja kestoaltaan vaihteleva vesiripuli, muita oireita vatsakipu, lievä kuume, pahoinvointi, oksentelu ja ruokahaluttomuus
 - Yleensä oireet kestävät 2-4 vuorokautta, mutta ne voivat jatkua jopa neljä viikkoa
 - Tartunta voi olla myös oireeton
 - Vastustuskyvyltään heikentyneillä henkilöillä tauti voi olla vakava
 - Kuumeisesta ripulista kärsivän ei pidä hoitaa eläimiä ja lypsää, varsinkaan, jos tila myy raakamaitoa

Kryptosporidioosin hallinta

- ETT:n sivuilla on hyvät ohjeet tautihallintaan
- Tutkituta NÄYTTEITÄ (pikatesti ja vasikoiden ripulipaketti), jotta saat selville ripulin aiheuttajan ja osaat kohdistaa torjuntatoimet oikein
- Vasikoiden ympäristön hygienia on tärkeää
 - Sairaiden eristäminen
 - Karsinoiden puhdistus ja kuivatus
- Suojaa itsesi ulosteroiskeilta kaikissa tilanteissa (saappaiden pesu, karsinoiden pesu), käytä hanskoja ja tarvittaessa maskia, pese käsiä tiheästi saippualla (käsidesi ei tehoa kryptoon)
- Suojaa muut
 - Älä mene navettavaatteissa sisälle
 - Ilmoita tartunnasta navetassa työnsä puolesta käyville

Muut valvontatehtävät 2018

- Viranomaisen tietoon tulleita antibioottivahinkoja 0 kpl
- Hevosten lääkkeiden käytön ja lääkekirjanpidon valvonta
- Raatojen hävityksen epäkohdat
 - Vain kuolleena syntyneen vasikan voi haudata
 - Muut kuolleet hävitettävä raatokeräilyn kautta keräilyalueella
 - Tarvittaessa määräys asian korjaamisesta
- Neuvonta merkinnän ja rekisteröinnin puutteisiin liittyen
- PSAVIN painopiste vuonna 2019 on jaloitteluvälvoituksen noudattamisen valvonta

Alkutuotannon valvonta



- Maidontuotantotilan hygieniatarkastukset
- Yleisimmät puutteet:
 - Eläinten puhtaus
 - Rehuvarastojen siisteydessä parantamisen varaa
 - Lattia viljan peitossa
 - Ylimääräistä, myös käytöstä poistettua tavaraa nurkkia myöten
 - Ongelma tautisuojausten, etenkin jyräkontrollin kannalta – ruokaa ja piilopaikkoja jyräjöille
 - Puutteita kirjanpidossa
 - Lääkekirjanpito
 - Kirjanpito tutkimustuloksista

Alkutuotannon valvonta jatkuu

- Maito huoneiden avoimet ovet ja ikkunat
 - Kuluneet ja likaiset lattiat, joihin kertyy likaa
 - Lypsykoneen huolto ja testaus tekemättä vuosien ajan
 - Raakamaidon myyntiin liittyviä vaatimuksia ei ole noudatettu
-
- Tietyt kohdat ovat täydentävien ehtojen vaatimuskohtia. Niissä kohdissa havaitut epäkohdat tulevat tiedoksi AVlin, joka määrittää, onko tarvetta laajentaa asia täydentävien ehtojen valvonnaksi.
 - Uudet arvosteluohjeet saatiin vuonna 2018
 - Paras A-arvosana silloinkin, jos tarkastuksessa havaitaan pieniä puutteita

Täydentävien ehtojen vaatimuskohtia ovat:

- 1.6 jäljitettävyys (raakamaitoa myyvät tilat),
- 1.7 takaisinvedot ja poikkeustilanteista ilmoittaminen,
- 2.2 jätteen ja vaarallisten aineiden käsittely ja varastointi,
- 2.3 tautien leviämisen estäminen,
- 2.4 kirjanpito tutkimustuloksista,
- 2.7 lääkitys ja lääkekirjanpito,
- 2.8 lääkittyjen eläinten tunnistaminen ja varoaikojen noudattaminen,
- 2.9 valvonta-asiakirjojen säilyttäminen,
 - 4.1.2 maidontuotantoeläinten terveydentila,
 - 4.1.3 raakamaidon laatuvaatimukset,
 - 4.2.2 maidon jäädytys- ja säilytystilojen erottaminen eläintenpitotiloista,
 - 4.2.4. maidon kanssa kosketuksessa olevat pinnat,
 - 4.2.5 maidon jäädytykseen liittyvä lämpötilakirjanpito,
 - 4.2.6 haitta- ja muiden eläinten torjunta maidon säilytystiloissa,
 - 4.3.1 lypsyhygienia, sairaiden eläinten maidon ja jäämiä sisältävän maidon erillään pito,
 - 4.4.3 raakamaidon myynnin keskeyttäminen tautitapauksissa

